

כן רואים אנו שאינו נחשב כעובד כוכבים לכל הדברים. ולכן הויגן בה:

אם רוב עובדי כוכבים עובד כוכבים — למאי הלכתא? לענין מה הוא נחשב כעובד כוכבים?

אמר רב פפא: לענין להאכילו נבילות בידים נחשב הוא כגוי, וכל שכן שנחשב כגוי לענין שלא צריך להחזיר לו אבידה, ושלא צריך לשלם לו בנזקין⁽²⁾.

אם רוב ישראל הרי הוא ישראל — למאי הלכתא [מה חידוש יש בהלכה זו]?

אמר רב פפא: נתחדש שצריך להחזיר לו אבידה.⁽³⁾

והאמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל, אין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב! ובספק עובד כוכבים ספק ישראל אפילו אם הרוב עובדי כוכבים מפקחים עליו את הגל בשבת.

אלא על כרחך, כי איתמר דשמואל — ארישא אתמר, שנאמר ברישא: אם רוב בני העיר עובדי כוכבים הרי הוא נחשב עובד כוכבים.

ועל כך אמר שמואל: ולפקח עליו את הגל בשבת אינו כן. שאין הולכים אחר הרוב בספק נפשות, ומפקחין.

וכיון שאמר שמואל שמפקחים עליו את הגל אפילו כשרוב בני העיר עובדי כוכבים, אם

על תם אלא חצי נזק, מכל מקום כיון שהוא מסופק בעצמו אם הוא עכו"ם או ישראל, אין לו חזקת ממון, שכל שיש ספק בעיקר החזקה הולכים אחר הרוב, ולנכרי אין חזקת ממון. (ועיין שב שמעתתא, שמעתתא ד' פרק ז').

ובמאירי כתב, שלא אמרו שאין הולכים בממון אחר הרוב אלא בישראל גמור, ובמגיד משנה (פט"ו מאיסו"ב הכ"ו) הוסיף, כיון שהוא עצמו מסופק אם הוא גוי או ישראל.

ובהפלאה הסביר: שכיון שתיכף כשנולד כבר החזקנוהו לנכרי לשאר דינים, שהולכים בהם אחר הרוב, שוב הוחזק לנכרי אף כשנוגע אחר כך לממון. (ועיין בית שמואל אהע"ז סי' ד' ס"ק נ"ה וס"ק נ"ו שכתב טעם אחר, ועיין בשב שמעתתא ש"ד פ"ו שדחהו)

אבל השיטה ישנה בשיטמ"ק חולק וסובר שאף כאן אין הולכים בממון אחר הרוב, ואינו משלם בתם אלא חצי נזק.

3. כתב המגיד משנה (פט"ו מאיסורי ביאה הל'

שמה הושלך מחמת שנולד לאשת איש שבעלה הלך למדינת הים ולא יכלה לתלות אותו בבעלה. ואף על פי שהאסופי מותר מן התורה, שדורשים מ"קהל ה'", בקהל ודאי לא יבוא אבל בספק קהל יבוא, והאסופי ספק קהל הוא, אבל חכמים עשו מעלה ביוחסין ואסרו ספק ממזר לבא בקהל ולפיכך האסופי אסור לבא בקהל ישראל.

2. הרמב"ם (בפרק ט"ו מהלכות איסורי ביאה הלכה כו) כתב שאף אין מפקחים עליו את הגל בשבת. אבל הרמב"ן והרשב"א חולקים וסוברים שאין הולכים בפקוח נפש אחר הרוב, ומפקחים אפילו ברוב עכו"ם.

ואין מצווים להחיותו, היינו לפרנסו כשאר עניי ישראל, אבל אם מת ברעב, כתב השיטמ"ק שמחוייבים להחיותו ועדיף מפקוח הגל.

ואם נגזר שורו אפילו שהוא תם, את שור ישראל, כתב השיטמ"ק, שמשלם נזק שלם, משום שאף על פי שאין הולכין בממון אחר הרוב להוציא מהמוחזק, וישראל הרי אינו חייב